

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

ad Salomonem Regem Britonum scripta. Monet ergo Regem illum depositionem Episcoporum illius provinciae, qui se simoniacos esse confessi erant, & ob hoc ipsum ab aliis Episcopis jubente Salomone depositi fuerant, validam non esse, quod à duodecim Episcopis peracta non esset, ac praeterea quod ei peragenda defuisset Metropolitanus. Addit verò Leonem quartum & Benedictum tertium praedecessores suos nihil aliud exegisse, ad hoc ut iudicium adversus Episcopos Britonum rectum esset & legitimum, quàm ut duodecim Episcopi adessent in synodo: *Quorum vestigia & ego quoque secutus, eadem censui, imò & censeo, nec ullam posse Episcopos sui honoris suscipere iacturam quos non constat fuisse à duodecim Episcopis, presente primamque sententiam Metropolitanus Episcopo obtinente, cum examinarentur, auditos.* Verùm ea quae sequuntur, magis urgent. Regi enim imperat ut Metropolitanus Turonensem conveniat, ejusque iudicium expetat, ac propterea ad synodum mittat Episcopos Britonum, qui sunt Ecclesiae Turonensis suffraganei. Quo casu, nimirum postquam accusati fuerint examinati coram Metropolitanus & integro numero collegarum, id est, duodecim Episcoporum celebrato conventu, & ipsi legitime deponi poterunt, & alij Episcopi in eorum loco ordinari. Quia tamen intelligebat aegre consensurum Salomonem ut Episcopi accusati Caesarodunum Turonum mitterentur, quod is eum Metropolitanus Britanniae praesse nolle, Romanum iter aperit, ubi causam ait definitum iri postquam ij auditi fuerint quorum interest. Hanc autem Nicolai epistolam in Decreto suo transcripsit Gratianus 3. q. 6. cap. *Hac quippe.*

VII. Germanos quoque ipsos incescit cupido retinendi vetustam consuetudinem deponendi Episcopos in suis synodis, ita tamen ut à duodecim Episcopis iudicarentur; ut constat ex canone decimo Concilij Triburiensis, quod anno DCCCXCV. habitum est: *Statutum est in hac sancta & universalis synodo ut nullus Episcopus deponatur nisi à duodecim Episcopis.*

CAPVT XXII.

Synopsis.

I. Episcopi Gallicani contendeant supersedendum non esse depositionem, tamen appellatio interposita esset ante iudicium.

II. Hac Gallicanorum regula probatur ex controversia qua inter eos & Hadrianum secundum exarsit in causa Hincmari Episcopi Laudunensis, qui ante

iudicium appellavit Summum Pontificem, petiitque supersederi iudicio. Notatur auctor Tractatus De delicto communi.

III. Id unum contendeat Hadrianus, iudicandam esse appellationem parte utraque audita. Nihil verò aliud prohibet quàm ne quis pendente appellatione ordinetur in loco dejecti.

IV. Synodus Duziacensis ad Hadrianum rescribens se ius auctoritate canonum Sardicensium.

V. Si causam retractari jubeat Pontifex, existimabant Galli eam retractari debere in provincia. Cui regule adhaeret Hadrianus.

VI. Magni momenti est haec Hadriani adhaesio. Quippe canonum Sardicensium & Africanorum auctoritatem inviolatam praestat; ac praeterea duas illas Gallorum regulas, supra propositas, certas esse evincit. Referuntur ipsa Hadriani verba ex epistola ad Carolum Calvum.

VII. Sergius Papa causam Ebbonis Archiepiscopi Remensis retractari iussit in provincia coram Legatis sedis apostolicae. Probat ex epistola synodi Tricastinae ad Nicolaum primum.

VIII. Viraque Gallorum regula probatur etiam auctoritate Hincmari in epistola ad eundem Nicolaum.

I. **E**CCLESIA Gallicana robuste libertatem suam illa aetate retinuit quoad caput appellationum. Primum enim contendeant Episcopi Gallicani appellationem interpositam ante iudicium ab Episcopis provinciae latum non esse ejus momenti ut interim supersedendum foret instructione litis aut pronuntiatione sententiae, & per consequentiam, privatione communis episcopalis, tamen alterius Episcopi ordinatione supersederetur.

II. Hanc eorum fuisse regulam discimus ex controversia quae inter Hadrianum secundum & Episcopos Gallicanos exarsit in causa Hincmari Episcopi Laudunensis. Depositus is fuit in Concilio Duziacensi decem provinciarum anno DCCCLXXI. tamen ante iudicium appellasset Summum Pontificem, petiissetque ut interim supersederetur iudicio. Ea porro Episcopis illis mens non erat ut appellationis prosecutionem prohibere voluerint, quemadmodum existimat is qui Tractatum scripsit *De delicto communi*; sed depositionem iudicare volebant pendente appellatione. Sanè acta aiunt: *Salvo in omnibus iudicio sedis apostolicae.* Hadrianus verò eis exprobrat hanc praecipitationem, contenditque supersederi debuisset instructione litis post appellationem. Depositionem praeterea confirmaturum se negat, donec Hincmarum Laudunensem & accusatorem ejus audiverit in plena synodo; *in presentia nostra, inquit, & totius sedis Romanae synodali collegio.* Haec sunt ejus verba in epistola xxv i i. quae data est ad Episcopos synodi Duziacensis: *Tamen, sicut ipse Concilij actionibus legitur, quoniam salvo in omni-*

bus iudicio sedis apostolica illum ab Episcopis fuisse iudicatum asseritis, nos, non aliqua contra quoslibet commoti invidia, nec alterius culpam in alterum retorquere cupientes, volumus, & auctoritate apostolica, nullius partis favorem aut obsequium sed rei gesta veritatem magis invenire cupientes, iubemus ipsum Hincmarum Laudunensem Episcopum vestra fretum potentia ad limina sanctorum Apostolorum nostramque venire presentiam. Quo sane veniente, veniat pariter accusator idoneus, qui nulla possit auctoritate legitima respui. Et tunc in presentia nostra & totius sedis Romane synodali collegio causa illius prudenti ventilata examine, ac diligenter inquisita, secundum Deum & sacrorum canonum constitutiones spiritu Dei prolata sine prolatione aliqua finietur.

III. Revera tamen lata sententia conniver Hadrianus, id unum contendens, iudicandam esse appellationem utraque parte audita, nihil vero aliud prohibet quam ne quis ordinetur in loco dejecti, donec iudicata fuerit appellatio. Quia cum clamaret in synodo, inquit Hadrianus, se ad sedem apostolicam velle incunctanter venire, atque in presentia eius pro objectis sibi ab adversario criminibus respondere, damnationis in eum non erat proferenda sententia. Infra: Vnde quousque causa illius, sicut pratulimus, fuerit iterum refrenata atque finita, alter Episcopus in ipsa Laudunensi Ecclesia nullatenus ordinetur.

IV. Huic Hadriani epistolae respondens synodus Duziacensis, canonum Sardicensium auctoritate se tuetur, ut patet ex eorum epistola, in qua aiunt abstinere potuisse ab hac excusatione, quam mittunt, si is qui Hadriano erat ab epistolis, diligenter inspexisset acta synodi in loco quem indicant. Nunc nobis non esset necessarium excusare, inquirunt, si is quem nobis iussistis rescribere, ad locum in gestorum synodalium serie legisset, quod ibi, antequam damnationis in Hincmarum proferretur sententia, scriptum est ita: * Tunc lecta sunt in synodo ab Adalgario Diacono sententia canonum, ita eo dicente: Sardicenses canones decreverunt ut si aliquis Episcopus iudicatus &c.

V. Cum itaque Rex Carolus Calvus & Episcopi Gallicani summo opere urgerent observationem canonum Sardicensium, temperamento eo utitur Hadrianus quo utrorumque iuribus consulitur. Vnde quoque elicienda est secunda Gallorum regula, nimirum in casu appellationis, si Summus Pontifex velit causam retractari, iudicandam esse illam in provincia. Cui regula adhæret Hadrianus in epistola ad Carolum; in qua mentem ei suam aperit, postquam Episcoporum Gallicanorum ultimas literas expendat. Ait ergo æquum esse ut quandoqui-

dem Laudunensis Episcopus appellavit apostolicam sedem, spatium habeat accedendi ad eam, ubi ipsi ostenduntur epistolae & acta adversus eum missa. Quod si postquam acta cum eo communicata fuerint, pertinaciter contenderit se injustè esse damnatum, tum Papam iussurum ut causa retractetur in provincia, vel à iudicibus electis, vel à synodo coram Legatis Summi Pontificis; ita tamen ut interim Laudunensis restitui non possit episcopali ordini.

VI. Hic locus magni momenti est, tum ex eo quod canonum Sardicensium & Africanorum auctoritatem inviolatam præstat, tum etiam quod duas Gallorum regulas supra propositas, certas esse evincit. Hæc sunt verba Hadriani: *Sed quia non satis idonea videntur & matura nostris, & huic sanctæ sedi candida, id est, gesta synodalia habita contra Hincmarum, donec ad hanc sanctissimam & apostolicam quam appellavit sedem spatium habeat veniendi, ideo veniat; & ostensis sibi literis quas nobis misistis, & libello continenti scriem synodi, libellulo etiam cleri & plebis Laudunensis proclamationem continenti, si adhuc iustam putaverit habere proclamationem, asserens se injustè damnatum, tum electis iudicibus, non tamen eo prius in gradu restituito, aut ex latere nostro directis Legatis cum auctoritate nostra, refrenentur que gesta sunt, & negotia in qua orta sunt provincia canonicè terminentur. Quod si venire detractaverit, clareat quod idem ipse dederit locum damnationis in semetipsum; nec sacer ordo differendo moram patiatur, vel devimentum.*

VII. Ad majorem autem probationem hujus secundæ regulæ Episcoporum Gallicanorum, causam videlicet in provincia retractandam fuisse si Summus Pontifex appellationem admitteret, adferam exemplum Ebbonis Archiepiscopi Remensis. Fuerat is depositus anno DCCCXXXV. ut supra retuli. Vndecim verò post annis Imperator Lotharius, odio adversus Carolum Regem fratrem suum, à Sergio Pontifice rescriptum impetravit, quo causa Ebbonis retractari jubebatur. ac tamen magna esset ejus gratia, quod Roma ejus imperio pareret, nihil tamen aliud obtinuit quam ut negotium in provincia retractaretur coram Legatis quos Sergius apud urbem Treverensem missurus erat ad Imperatorem. Sanè Ebbo dein abstinuit à prosecutione hujus negotij. Sed hanc delegationem factam esse docet epistola synodi Tricassinæ ad Nicolaum primum scripta anno DCCCLXVII. qua eum synodus certiorum fecit eorum quæ acta fuerant in causa Ebbonis. *Lotharius Imperator, inquit synodus, epistolam à Sergio Papa exegit pro refrenando*

Epist. 19. Hadr.
ad Carolum Regem,
Tomo 3.
Concil. Gall.

* In Actis Concilij
Duziacensis, c. 10.

judicio de Ebbonis abjectione, quasi discordia esset in Remensi Ecclesia pro ejus ordinatione. Unde idem Papa Domino Carolo, sed & Guntbaldo Archiepiscopo, & eidem Hincmaro literas misit, ut cum post diem sancte Resurrectionis Missos suos in servitium Imperatoris mitteret, Treviris cum Episcopis ad hanc discordiam sapientiam convenire studerent.

VIII. Ad probandam autem utramque regulam utar etiam testimonio Hincmari ad Nicolaum Papam scribentis. Hinc juxta Sardinense Concilium, inquit, summus prima & sancte sedis Romane Pontifex pro examinis renovatione ad se reclamans & refugientis cum sua clamoratione dejecti provincialis Episcopi non statim singularitate privilegij & auctoritatis sue restituit, sed remittens eum ad provinciam ubi causa patrata fuerat, ----- aut finitimis Episcopis dignatur scribere, aut e latere suo mitti qui habentes ejus auctoritatem presentes cum Episcopis judicent, & diligenter causam inquisitam definiant.

Ap. Flooard.
lib. 3. Hist. Rem.
c. 13.

CAPVT XXIII.

Synopsis.

I. Contendebant praeerea Episcopi Gallicani appellari non posse à iudicibus electis, etiamsi ij electi essent post appellationem. Ei Gallorum desiderio contradixit Nicolaus primus in causa Rothadi Episcopi Suesionensis. Narratur historia depositionis Rothadi.

II. Dejectionis ejus certior factus Nicolaus, excanduit, praesertim quòd intelligeret ordinatum fuisse in loco ejus Episcopum, spreta appellatione. Itaque ad Hincmarum scripsit, non occultis doloris indicis, adeo ut suspensionem à divinis intentaverit.

III. Synodi acta confirmatorum se negat Nicolaus donec Rothadus fuisset auditus. Tum irascitur ob depositionem Rothadi peractam post appellationem. Scribendum autem fuisse ad Summum Pontificem, iam mecum appellatum non fuisset, ut cognosci posset an is causam retrahere vellet. quòd contrarium est canonis Sardinensis.

IV. Canones violatos ait ex eo capite quòd Episcopus in loco Rothadi fuerit ordinatus post appellationem. Episcopi verò excipiunt eum post appellationem expetisse iudicium Episcoporum. Quid dein actum à Nicolao.

V. Temperata fuit excandescencia Nicolai. Postulat ut aut Episcopi Rothadum restituant, aut aliquos Romam mittant quos coram iudicium renovari possit apud sedem apostolicam.

VI. Hinc occasionem sumpsit Hincmarus scribendi celebrem illam epistolam ad Nicolaum; in qua evulgantur quinque arcana Episcoporum Gallicanorum quoad depositionem Episcoporum. Explicantur regule illae.

VII. Pallium interdum tribuebatur Episcopis, iametsi Metropolitanis non essent. Hi verò contendebant sibi quoque competere privilegium exemptionis à jurisdictione synodorum. Verum exemptio illa non

devogabat auctoritati synodorum. Pallium autem concedi nemini poterat, ob exemptionem illam, absque consensu Regis & Episcoporum Gallicanorum.

VIII. Gregorij igitur quarti & Leonis quarti constitutiones in usum receptae non erant in Gallia, cum id quòd diu ante ab eis constitutum fuerat in gratiam omnium Episcoporum, ab Hadriano tribuatur Alvaro Episcopo Nannetensi tanquam privilegium, ratione Pally.

IX. Magni momenti sunt verba Hincmari ex quibus quinque ille Gallorum regule colliguntur.

X. Galli perveraciter contendunt appellari non posse à iudicibus electis, contra tendente Nicolao Papa. Mirabile temperamentum Hincmari.

XI. Ruituram prorsus ecclesiasticam disciplinam scribit ad Nicolaum Hincmarus si sententia adversus Rothadum à iudicibus electis lata infringatur.

I. **P**RÆTER duas regulas Episcoporum Gallicanorum à nobis propositas capite superiori, tertia quoque prorsus animosè propugnabatur à nostris, non posse nimirum Episcopum damnatum provocare à iudicibus electis, tametsi ij electi essent post appellationem interpositam ad sedem apostolicam. Sed fatendum est Summos Pontifices se ad hanc regulam non accommodasse, licet alias devorassent. Contra, Nicolaus primus ei aperte contradixit in causa Rothadi Episcopi Suesionensis. Varia ei crimina obiecta fuerant in synodo habita in Convicino villa propter Sylvanectum anno octingentesimo sexagesimo tertio, in primis verò depositum ab eo Presbyterum injustè, dissipata bona Ecclesiae, oppigneratam calicem aureum, spretas Metropolitanis monitiones. Cum autem in eo res esset ut sententia jamjam in eum ferenda esset, provocavit ad sedem apostolicam, prorogarique tantisper iudicium obtinuit donec ipse Romam accessisset. Interim schedulam porrexit nonnullis Episcopis synodi, eorum opem implorans. quam schedulam se interpretatus est Hincmarus, quasi Rothadus ad iudices electos provocaret. Itaque Rex synodum transfudit ab suburbium Suesionense, ubi accusator quoque sex Episcopos elegit, quos iudices esse cupiebat. Episcopi verò ad quos Rothadus scripserat, tum etiam sex qui ab accusatore electi erant, eum deponunt, ac statim Episcopum alium in loco ejus ordinant. Ipse verò in exilium pulsus, in monasterium projectus est.

II. Dejectionis ejus certior factus Papa Nicolaus, excanduit, praesertim cum intelligeret ordinatum fuisse in loco ejus Episcopum, spreta appellatione. Statim itaque ad Hincmarum scribit ut famæ & sedi suae Rothadum restituat intra spatium triginta dierum postquam hanc epistolam receperit, vel si sententiam existimet esse justam, aut ipse